

هستی‌شناسی معنا در آثار معماری

دکتر محمدمنان رئیسی*، مهندس عبدالحمید نقره کار**

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۲/۰۳/۳۰، تاریخ پذیرش نهایی: ۱۳۹۲/۱۰/۱۴

چکیده

از مباحث مطرح در قلمرو «فلسفه هنر»، هستی‌شناسی آثار هنری است که از مهم‌ترین این «هست‌ها» در دانش معماری، «معنای آثار معماری» است. مسئله‌ای که در این مقاله مورد ژرفکاوی قرار می‌گیرد عبارت است از «چیستی معنای آثار معماری»؛ براین اساس، طی این پژوهش به این پرسش اصلی پرداخته می‌شود که خاستگاه معنای یک اثر معماری چیست و بر اساس این خاستگاه، آیا می‌توان به تعین معنا در آثار معماری معتقد بود یا خیر؟ به این منظور، ضمن مقایسه تطبیقی نظریات مختلف، با بهره‌گیری از روش تحلیل محتوای کیفی و با استناد به آموزه‌های اسلامی، مشخص می‌گردد که مهم‌ترین خاستگاه معنای اثر، ایده‌ها و ایده‌آل‌های معمار اثر است و گرچه اعتباریاتی نظیر پیش‌دانسته‌های مخاطب نیز بر تکوین معنا مؤثر است، لیکن برپایه برآیند کلیه عوامل مؤثر بر تکوین معنا، دامنه معنایی اثر معماری، متعین و نسبتاً بسته است.

واژه‌های کلیدی

هستی‌شناسی، خاستگاه معنا، اثر معماری، معنای اثر، مخاطب

* استادیار دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه علم و صنعت، تهران، ایران. (مسئول مکاتبات) Email: raeesi@iust.ac.ir

** دانشیار دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه علم و صنعت، تهران، ایران. Email: A_noghrekar@iust.ac.ir